

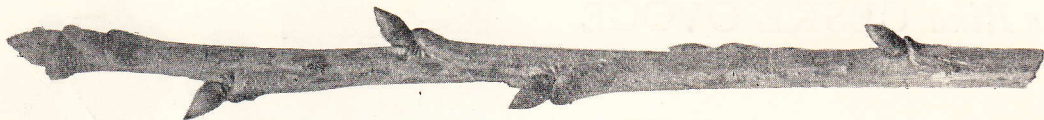
Jan Říha ČESKÉ OVOCE

TŘEŠNĚ

Čís. 19.

BALTAVANSKÁ – *Baltawaner*

LETOROST

VĚTEV PLODONOSNÁ

BALTAVANSKÁ

PESTRÁ POLOCHRUPKA

Také i tuto nádhernou třešni rozšířil u nás Zemský pomologický ústav v Troji; avšak jako u předešlé nepraví ani tu nic o jejím vzniku, ba ani o výkladu jejího jména. Bláha se domnívá, že pochází odněkud z Uher.

Stejně jako předešlá nehodí se ani tato pro pěstování ve velkém: jest sice překrásná, velmi úrodná, nesnese však dopravy a přichází na určené místo vlhká, pomačkaná a že jest bledá, jest každý silnější dotek znáti, hnědne a rychle se kazí.

Zato jest nejkrásnější ozdobou domácích zahrad, pěstována pro vlastní neb místní spotřebu. K jídlu jest výborná, na trhu až velice vábivá a svádí ke koupi. K dopravě hodila by se, dokud je ještě tvrdá, předčasně však otrhána, nemá nikdy dobré chuti jako k jídlu dospělá na stromě.

Pro dokonalý vývoj a se zřetelem k veliké plodnosti má se jí vykázati místo v půdě živné, hlinité neb hlinitě jílovnité, promíšené třeba i šterkem; suchá a hubená půda jí nesvědčí, stromy v ní krnají, špatně plodí a ovoce jest malé.

Plodnost začíná oproti jiným a za stejných poměrů pozdě, až když se strom vybouří, ale pak plodí dobře, někdy málo, jindy velice mnoho, jak znázorněno asi obrazem, vždy aspoň něco. V době květu příliš nezmrzá, aspoň ne více než současně kvetoucí. V deštivém počasí puká a kazí se jako jiné odrůdy.

Mladé stromy rostou velice bujně, rozvětvuji se rychle v mohutné, vysoké koruny, jichž větve se později rozkládají, bujný svěží vzrůst dodržuje až do pozdního věku.

Letorosty narůstají dlouhé, silné a rovné, na sluneční straně mají barvu zahnědlou, ve stínu zeleně žlutavou; jemná, odlupující se stříbřitá blána pokrývá je tak, že barva skvrnitě proniká jen sem tam, nejhojněji ve stínu.

Jemné, řídké roztroušené, šedé tečky se ztrácejí v bláně.

Štíhlá, dlouze vejčitá, ostře zakončená oka odstávají u spodu letorostu málo, k jeho konci více, mají šupiny hnědé a jsou na patkách širokých, mírně vysokých, s třemi mohutnějšími žeběrky, která letorost méně hranatí.

Květní poupata jsou pěkně vyvinutá, vejčitá, mají šupiny, jichž špičky úplně nepřiléhají, hnědé a jsou u spodu letorostu shluklá v pěkné růžice. (Viz obraz.)

Přihnědlé, rašící lístky jsou po ukončeném vývoji veliké, až 150 mm dlouhé, 80 mm široké, vejčité, do špičky krátce a rovně zúžené, kraj mají hluboko a hrubě, dvojmo až i trojmo zubatý, zoubky, i vedlejší, ukončují kratičké hroty. Řapíky mají 25—30 mm

dlouhé, dovnitř rudé, s dvěma, výjimkou i třemi většími, někdy menšími, červenavými žlázami, blízko čepele listu. Příplodní jsou daleko menší, opak vejčité, nejširší blíže ke špičce, špičky jsou krátce proláklé, zúžené, kraj mají drobně pilovitý, zoubky se končí malinkými hroty, řapíky mají delší, více zelené, žlázy na nich, které i chybějí, maličké.

Kvete ve větších chomáčích, vždy velice bohatě. Poupata jsou v rozpuku bílá a mají zelené a dílem zarudlé kalíšky. Jednotlivé květy jsou velké, miskovité a z okrouhlých plátků tak sestaveny, že se vzájemně dotýkají.

Přiložený barevný obraz, zhotovený podle větve z Chlumce n. Cidl., znázorňuje dostatečně přirozenou velikost, tvar, barvu, ba i plodnost.

Plody jsou veliké, takže 10 kusů váží 92 g, tvaru pěkně srdčitého až tupě srdčitého, u stopky jsou široké, k temeni pěkně vysoko zaokrouhlené a jen málokteré téměř jest tak ploše zaokrouhleno, že na ně lze plod postavit, jsou asi 26 mm vysoké, 27,5 × 24 mm široké, jedna strana bývá méně stlačena a zcela mírně proláklá, druhá více stlačena a táhne se přes ni čára, která se končí volně na temeni, ze středu směrem k čáře posunutou rzivou, často vyvstalou jízvou, na temeni úzce zaokrouhleném se končí v maličké jamce. Okruh příčného průřezu jest stlačen a zcela mírně zhranatělý.

Zelené, silné, 32—45 mm dlouhé stopky vězí v užších, hlubokých, ke stlačeným stranám po okraji proláklých jamkách a připojují se až po třech na krátkou kostrbatou pastopku.

Barvou se podobá poněkud „Lauermannově“, ale přece jest bledší, jen strany sluncem ožehlé jsou asi tak červené, na druhou stranu jsou daleko bledší a žlutší, často z většího dílu bledší, množství čárkovitých pih i maličkých, tmavších skvrn prosvítá slupkou jako sklem, mimo to jsou po celém povrchu roztroušeny velice jemné, jen pod sklem zřetelné, zlatité tečky.

Mdle žlutavá, polotuhá dužnina má hojně nebarvivé šťávy a chuť velmi dobrou, kořenitou, pikantně navinule sladkou.

Černý obraz znázorňuje velikosti plodu přiměřeně velké pecky.

Zraje mezi 5.—12. červencem a vydrží na stromech za příznivého počasí po 14 dní a i déle.

Bláha o ní píše: Jest z největších a nejkrásnějších třešní, jen škoda, že není tvrdá; strom roste mohutně a zdravě až do stáří a jest později velice úrodný, žádá však dobrou půdu, ve špatné jen krní.

V zahradách Zemského pomologického ústavu v Troji chovají ji pod jménem „Baltavanská“ (Baltawaner) čís. 12.

Ve spisech se o ní nikde neděje zmínka a jiná jména nejsou známa.

BALTAVANSKÁ - *Baltawaner*.